بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2021/HC-A/95
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އިބްރާހީމް ޒުހައިރު / ބްލޫބޭޒް، ސ. ފޭދޫ
- އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅި ފަރާތް: މޯލްޑިވްސް އިންލޭންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ (މިރާ)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޓެކުސާ ބެހޭ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަރީފު
ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު

ނިމުނު ތާރީޚު: 26 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1445
11 އޮކްޓޫބަރު 2023

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ހިންގުން ނިމުނު ތާރީޚު:

10 ޝައްވާލް 1442
23 މެއި 2021

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: TAT-CA-G/2019-016
- ނިންމި ފަރާތް: ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލް
- ބާވަތް: ޓެކްސްއާބެހޭ މައްސަލަ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 23 ޑިސެމްބަރު 2019
- ނިމުނު ތާރީޚު: 25 ނޮވެމްބަރު 2020

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް
އިބްރާހީމް ޒާހިރު / ބޮޑުބޭރު، ސ. ފޭދޫ
ވަކީލް: އަބްދުﷲ ޝަރީފު

އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް
މޯލްޑިވްސް އިންލޭންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ (މިރާ)
ވަކީލް: [illegible]

ޓެކްސްއާބެހޭ – ގަވާއިދު ނަންބަރު 2012/R-25 (ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ ގަވާއިދު)ގެ 34، 28 ވަނަ މާއްދާ – ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޙުކުމް –

އިސްތިއުނާފީ އުސޫލުގެ މިންގަނޑު

• ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔު:

ތަޢާރަފު:

1. މިއީ، ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު TAT-CA-G/2019/016 މައްސަލާ އެ ޓްރައިބިއުނަލުން ނިންމާފައިވަނީ، ޤާނޫނީ އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިޓީ. [illegible] / [illegible]، އިބްރާހީމް ޖުނައިދު[1]ގެ ވަކީލުން އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކޮށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ބަލާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (މީގެ ފަހުން "[illegible]" ކަމަށް ބުނެވޭނެ) އެވެ.

ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަ އަދި އެ މައްސަލައިގެ ނިންމުން

2. 30 މޭ 2019 ގައި މިރާގެ ނަންބަރު IBD-CN/GST/2018/487 'ޖީ.އެސް.ޓީ [illegible] ނޯޓިސް' އާއި މިރާގެ ނަންބަރު 1001693/NOTA-GST/MDI/2019/05 'ނޯޓިސް އޮފް ޓެކްސް އެސެސްމަންޓް' އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތަށް ފޮނުވިއެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން މިރާގެ ނޯޓިސްތަކާ [illegible] އިޢުތިރާޒު [illegible] [illegible] އަދަދަށް 01 ޖުލައި 2019 ގައި އިޢުތިރާޒުކުރިއެވެ. މި އިޢުތިރާޒާއި ގުޅިގެން 09 ނޮވެންބަރު 2019 ގައި މިރާގެ ނަންބަރު 220-OA/2019/33 'އޮބްޖެކްޝަން ރިވިއު ރިޕޯޓް' އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތަށް ފޮނުވިއެވެ. އެ ރިޕޯޓްގައި ބުނެފައިވަނީ [illegible] [illegible] އިޞްލާޙު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖީ.އެސް.ޓީ [illegible] [illegible] [illegible]

---

[1] އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A024840

ގޮތުގެ މަތިންކަމުން މީރާގެ ނިންމުމަކީ ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ތަނެއް ނެތްކަމަށްވެ.[2] މި ނިންމުން އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުން ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރިއެވެ.

3. ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު TAT-CA-G/2019/016 ނިންމުމުން ނިންމާފައިވަނީ މީރާގެ ނަންބަރު 220-OA/2019/33 (09 ނޮވެމްބަރު 2019) "އޮބްޖެކްޝަން ރިވިއު ރިޕޯޓް" ގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ޤާނޫނީ ހަމައިން ބަލާއިރު ރަނގަޅުކަމަށް ކަނޑައަޅާފައެވެ.[3]

4. ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު TAT-CA-G/2019/016 ނިންމުމަށް ވާސިލްވުމުގައި ޓްރައިބިއުނަލުން ފާހަގަކުރިކަންކަން ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

-4.1 އިންޕުޓް ޓެކްސް އަދި އައުޓްޕުޓް ޓެކްސްގައި މައްސަލައެއް ހުރިކަމަށް އޮޑިޓް މަރުޙަލާގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ބުނި ނަމަވެސް، މީރާގެ ނަންބަރު IBD-CN/GST/2018/487 ޖީ.އެސް.ޓީ އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގެ ސެކްޝަން 4 ގައި، ޖީ.އެސް.ޓީ ބަޔާންގައި އައުޓްޕުޓް ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވާ އަދަދުގެ ތަފާސީލް ދައްކަވައިދޭ ސްޓޭޓްމަންޓްތަކާއި އަދި އިންޕުޓް ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވާ އަދަދުގެ ތަފާސީލް ދައްކަވައިދޭ ސްޓޭޓްމަންޓް [illegible]، އިންޕުޓް ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި [illegible] ޓެކްސް އިންވޮއިސް [illegible] ޓެކްސް [illegible] 21 މޭ 2019 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޓެކްސް [illegible]

---

[2] މީރާގެ ނަންބަރު 220-OA/2019/33 "އޮބްޖެކްޝަން ރިވިއު ރިޕޯޓް" (09 ނޮވެމްބަރު 2019)

[3] ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު TAT-CA-G/2019/016 "[illegible] ރިޕޯޓް"

ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ލިޔެކިޔުންތަކާއި މާލީ ހިސާބުތަކާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ހޯދައި ބެލުމަށް މީރާއިން ބޭނުންވެއްޖެނަމަ، އެކަމަށް ގުޅޭނެ ލިޔެކިޔުންތައް ބެލެހެއްޓުން އެފަރާތުގެ މައްޗަށް ލާޒިމްވެގެންވީހިނދު، އަދި ގަވާއިދު ނަންބަރު 2011/R-43 (މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގުން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ގަވާއިދު)ގެ 92 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލިޔެކިޔުންތައް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަލަހައްޓަންވާނެކަމަށެވެ.

4.2- އޮޑިޓް މަރުޙަލާގައި އޮޑިޓް ބިނާކޮށްފައިވާ އަސާސްތަކުގެ ތަފްސީލް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތާއި ހިއްސާކޮށްފައިނުވާކަމާއި، މީރާއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮޑިޓް ރިޕޯޓް [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 30 މޭ 2019 ގައި ފޮނުވާފައިވާ ޖީ.އެސް.ޓީ އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގެ ސެކްޝަން 6 ގެ ޖަދުވަލުތަކުގައި މީރާއިން އަދަދު ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތާއި، [illegible] ނަގާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތަފްސީލް [illegible] ހިސާބުކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތަފްސީލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮޑިޓް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮޑިޓް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

5. [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު TAT-CA-G/2019/016 މައްސަލަ [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ނިންމުމުގައިކަމަށް ބުނެ، އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށްޓަކައި ތިރީގައިވާ ނުކުތާތައް އިބްރާހީމް ޖާބިރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަކީ:

-5.1 ގަވާއިދު ނަންބަރު 2012/R-25، ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ ގަވާއިދުގެ 34 ވަނަ މާއްދާގައި ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކުގައި ހުރި ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާއަކީ މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެކަމަށް ބުނެފައިވާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ބަހުސްއަރުވަމުން ޓްރައިބިއުނަލްގައި އިބްރާހީމް ޖާބިރުގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަކާ ނުލައި، ހަމައެކަނި މީރާގެ ނަންބަރު IBD-CN/GST/2018/487 ޖީ.އެސް.ޓީ ޓެކްސް ނޯޓިސްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ބައެއް ކަންކަމަށް އެކަނި ބަލައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

-5.2 ގަވާއިދު ނަންބަރު 2012/R-25، ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ ގަވާއިދުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައި ރިޕްލައި ބަޔާނާއި ފާހަގަކޮށް އަޑުއެހުމުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ގުޅުންހުރި ނުކުތާތައް ފަރާތްތަކުން ފޮނުވާފައިވާ އޮންނަނީ، އިބްރާހީމް ޖާބިރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަށް އެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާއިރު، އަދި މި ގަވާއިދުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި ޓްރައިބިއުނަލްގެ ބޯޑުގެ ޢައްޔަނުކުރުމުގައި ޖީ.އެސް.ޓީ ފަރާތާއި މީރާގެ ބަޔާންތައް ޓްރައިބިއުނަލުން ބަލަންޖެހޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އޮންނަނީ، ޓްރައިބިއުނަލުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޓެކްސް ދައްކާ ފަރާތުގެ ބަހުސްއަރުވަމުން އިބްރާހީމް ޖާބިރުގެ ބަޔާންތަކަށް އެޓްރައިބިއުނަލުން ބަލަބައްލަވާފައި ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

-5.3 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަދުލުވެރިކަމާއި ހަމަހަމަކަމާއިއެކު، ޝަރީޢަތް ކުރުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ ދެފަރާތަކަށް ހިމެނޭކަމަށްވެސް ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާއިރު، ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލުން މި މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޚަސްމުންގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ރިޢާޔަތް ކުރުމަކާ ނުލައިކަމަށާއި، އެހެންކަމުން ޤާނޫނީ އަސާސްގެ

42 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި ހަމަހަމަކަމާއިއެކު ޝަރީޢަތް ކުރުމުގެ ޙައްޤުން
އިބްރާހީމް ޖުނައިދު މަޙްރޫމުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކުގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަ

6. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ހިރާސާގެ ސިލްސިލާގެ، ހުރިހާ ލިޔެކިޔުންތަކެއް މަޙްކަމަށް ވާނީ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ފޮނުވާފައިވާކަމަށް، އެހެންކަމުން ބަލަން ބޭނުންވި އެންމެހައި ކަންކަން ބަލާފައިވާ ކަމަށާއި އިތުރަށް ސާބިތުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނުބެލިކަމާއި، [illegible] ފަރާތުން ބަލާފައިވާ ކަންކަން ހުރި ޝާހިދުން [illegible] މިންގަނޑުތަކާއި އުޞޫލުތަކާއި އެއްގޮތްކަން [illegible] [illegible] ބަލާފައިވާކަމާއި [illegible] ބަލަން ބޭނުންވި [illegible] [illegible] ހިނގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާއަކަށް އެނގޭކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.

7. އަދި އޭޖީ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކޮށްފައިވަނީ [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

8. ގަވާއިދު ނަންބަރު 2011/R-43 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދު)ގެ 92 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]

ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވާ އަދަދުގެ ތަފްސީލު ދައްކަވައިދިން ސްޓޭޓްމަންޓްތައް [illegible] ކޮންމެ ޖީ.އެސް.ޓީ ބަޔާނާއެކު ހުށަހަޅާފައިކަމަށެވެ.

9. ހަމައެއާއެކު އޮޑިޓް މަރުޙަލާގައި އަދި އިޢުތިރާޒް މަރުޙަލާގައި [illegible] އޮޑިޓަރުންނާއި [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] ނަމަވެސް އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދޭ ގޮތް

10. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ:

"އިސްވެ ދެންނެވުނު ކަންކަމުން ރިޢާޔަތްކުރައްވައި މީރާއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖީ.އެސް.ޓީގެ އަދަދަކީ މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

މިފަދައިންނެވެ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަ

11. މި އޮޑިޓަކީ އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ 01 ޖަނަވަރީ 2017 އިން 31 ޑިސެމްބަރު 2018 ގެ މުއްދަތަށް މީރާއިން ކޮށްފައިވާ އޮޑިޓަކާ ގުޅިގެން އެ އޮޑިޓްގައި މީރާއިން އެ ފަރާތުން އިތުރަށް ދައްކަންޖެހޭ ކަމަށް ކަނޑައެޅި އަދަދާއި [illegible] އެފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮޑިޓް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މީރާއިން 08 މޭ 2019 ގައި އެ ފަރާތަށް [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 08 މޭ 2019 ގައި އަދި ހަމައެއާއެކު 21 މޭ 2019 ގައިވެސް [illegible] [illegible] އެ

ފަރާތާއިއެކު ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިގެން ދިޔަކަމަށެވެ. ނަމަވެސް އެޖެންޑާގައި މިކޯޓުން ފާހަގަކުރި އެއްވެސް ކަމަކަށް ބަދަލު އަންނާނެ އެއްވެސް ކަމެއް ނަޒަރު ލިބުނެއް އެ ކުންފުނިތަކުގައި ޝަރީޢަތުގެ ފެނިފައިވާކަމަށް ނުފެނެއެވެ. އެހެންކަމުން އެ މުޢާމަލާތުގައި ބޭރުގެ އެޖެންޑާ ބަލައިގަނެވޭނެ ބައްޔިނާތެއް މިކޯޓުން އެޖެންޑާ ފައިނަލްކުރި ކަމަށެވެ.

12. އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތުން 42 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުގެ ޢިޖުރާޢަތު ކުރިޔަށްގެންދެވޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ހިމެނުމަށް އެ މުޢާމަލާތުގެ ރަސްމީ ސަނަދު ފުރިހަމަ ނުވާތީ ކަމަށް ބުނެފައިވާތީ، އެ ފަރާތުގެ ވަކީލު ބުނާގޮތުގައި ޝަރީޢަތުން އެ ކަމުގެ ޤާނޫނީ ބަސް ހިމެނިފައިވާ ކަމަށް ނުފެނުނީއެވެ. އިސްތިއުނާފުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުނު ކޮންމެ ފަރާތެއް ދިޔަ އިންސާފު އެ ޝަރީޢަތުގައި ނުކުތާއަކަށް ބަލާނެ އެއްވެސް ވިދާޅުވެފައި ނެތް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ޤަބޫލުކުރާ ނުކުތާތަކެއް ހިމެނިފައިވާތީއެވެ. އަދި ޝަރީޢަތުގައި ޤާނޫނީ ކަންކަން ނަޒަރުގެ އެއްވެސް ވަކިކޮށްފައި ނުވަތަ ބޭނުން ޢަމަލުކުރެވުނު އެ ކަމަކަށް ބަލާފައިނުވާކަން ނުފެނެއެވެ.

13. ދެވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއަކީ ދެކެވޭ ވާހަކައަކީ އިސްތިއުނާފު ޝަރީޢަތުގައި ތަޤާރީރުގައި މިފަދަ 28 ވަނަ މާއްދާގެ ބަދަލުތަކާއި ގުޅޭ ބަޔާނުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމަށް ބަލައިގަނެވޭ ވަކިކަމުގައި އެ އަދާލަތުގައި ދެކެން ނުކުތާއެއް ޤާނޫނީ ނުކުތާތަކުން ކަމަށް، އަދާލަތުން ވަކިވާ ކަމުން ނުފެނުނު އަދާލަތުން ކަމަށް ބަލާނީ ދެވަނަ ޤާނޫނީ ނުކުތާއާ އިސްތިއުނާފު ކަމާ ވަކިކޮށް އެ ވަކިތަކުގެ އިސްތިއުނާފާއި ބައްޔިނާ ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތުގެ ވާހަކަތަކުން ދެކިގެން ދިޔަކަމަށެވެ.

14. މިކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައި އޮތް އަމުރަކީ އެއްވެސް ކަމެއްގެ މުއްދަތެއް ބެހެވި ކަނޑައަޅާފައި އޮތް އަމުރެއް ނޫންކަމާއި ފައިލުގެ އިސްތިހާރު މިކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައި މިވަނީ މިކޯޓަށް ދެފަރާތުން ނުވަތަ އަދާލަތް ކަނޑައެޅި އިސްތިހާރުގެ މުއްދަތު ކަމަށް އެފަރާތުން ވަކިވަކިން ޝަރީޢަތުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މިތާ އިން އެ ފަރާތުގެ ފައިލު ހިސާބު ކުރެވޭނެ ބައިގެ ތެރޭގައި މި އަމުރު ހިސާބުކުރެވިދާނެ ސަބަބަކަށް އެފަރާތުން ވިދާޅުވާ

ބޭނުމަށް މުދާ ގަންނަ އަގާއި އެ ފަރާތުން މުދާ ވިއްކާ އަގުގެ މައްޗަށް ބެލުމަށް ވަރު ކޮށްފައިވާ ހިސާބެއްކަން ސާފުކޮށްދީފައިވާކަމާއި އެކަން އޮޑިޓް ރިޕޯޓުންވެސް އެނގެންއޮންނަކަމަށެވެ. އަދި ޓްރައިބިއުނަލްގައި ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައިވެސް އޮޑިޓްގައި މީހާ އިން އަދަދު ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތާއި ގުޅިގެން މީހާއާއި ވެސް ސުވާލުކުރެވި އެއާއި ގުޅިގެން މީހާ އިން ޖަވާބު ދީ މީހާއިން އަމަލު ކޮށްފައި އޮތްގޮތުގެ އަސާސް ދެނެގަންނަން މައްސަލަ ބެއްލެވި މެމްބަރުން އެކަންކަން ސާފުކުރިކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދޭ ގޮތް

15. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ:

"އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މީހާއިން [illegible] ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނަންބަރު TAT-CA-G/2019/016 މައްސަލައިގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ ސައްޙަ ނިންމުމެއްކަމުގައި ކަށަވަރުކޮށްދެއްވުމައި، [illegible] [illegible] މައްސަލައިގައި ދީފައިވާ [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދައްކަން [illegible] އަދަދަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައި ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުމެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން

16. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ނުކުތާތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދު ނަންބަރު 2011/R-43 ([illegible] [illegible] ނަގުދުގެ ގަވާއިދު)ގެ 92 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަދަދެއް ދައްކަން [illegible] އެންގިކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެއެވެ. އަދި މިކަން ޕްރޮސިކިއުޝަނުގައިވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައި، އެކަމަށް އެއްވެސް ވަރަކަށް [illegible] [illegible].

17. [illegible] އޭޕީ ރިޕޯޓުގެ 5 ވަނަ ނަންބަރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސެކްޝަން 4 ގެ 4.3 ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

18. އޭޕީ ރިޕޯޓުގައި [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible].

19. އިސްތިއުނާފު [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] އަދި [illegible]" މިފަދައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible]

ބުނެފައިވާކަމުންވެސް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަސް ހިއްވަޅި އިތުރު އެއްވެސް ހެއްކެއް ނެތްކަން އެނގެންއޮވެއެވެ.

20. ދެން އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ބުނަނީ އެފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކަށް ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްނުކުރާކަމަށެވެ. އެހެންނަމަވެސް މަސައްކަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓް ބަލާއިރު، 03 މާރިޗު 2020 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން މިގޮތަށް އުޒުރެއް ދައްކާ ދިފާޢުގައި ކޮށްފައިވާ މިކަމަށް އުޒުރު ކުރިމަތީގައި ބަސް ކަމަށްވާ ކޮށްފައިވާ ގޮތުން އިސްތިއުނާފުން މިކަމުގައި ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވެއެވެ.

21. މިގޮތުން ޕްރޮސިކިއުޝަނުގައި އަދި ދިފާޢުއްޤާއިމް ކުރެވޭ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުވެފައިވާ ދެފަރާތުން ވާހަކަތަކަށް ބަލައިން، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދިފާޢުގެ ބަޔާނާއިމެދު ނިންމައިދެއްވުމަށް މިފަދަ ބަސް ބުނެ ބިނާކުރި އަސާސީ ކަރުނަ ހުރިކަމެއް ޖަވާބު ދެއްވައިފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ވަކިން ބަލައިލުމުގެ ފުރުޞަތު ހުށަހެޅުއްވި އެކަން ބަލައިލީ ވެސް މީގެ މިސާލަކަށް ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކުން ސާބިތުކުރި ދިފާޢުއްސުރެން ބިނާކުރެވުނު އެކަންކަމުގެ ޝަރީޢަތުގައި ހުށަހެޅި އެފަރާތަކުން ކަމަކަށް ބުނެފައިވާކަމާ ގުޅިގެން ވަކިން ސާބިތުކުރާ ނުވާކަމުގެ ސާބިތުކުރުމުގައި ދިފާޢުއްސުރެން ދެ ބިނާކުރެވިފައި ބަލައިގަނެ ދިނުމުގެ ވަކިން ނުވާކަން އެއީ ގެނެސް ކިޔަވައިދިނުމުގެ ބަސްކަމަށް މިދިޔަ ދިފާޢުގެ ހުށަހެޅުންތަކުގައި އެއް މެދު ދިފާޢުގައި ހުށަހެޅުނު ބަޔާން ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ބަލާއިރު، މިފަދަ ކަމަކުން އިސްތިއުނާފުގައި ވަކިން ފަރާތުން ބިނާކުރެވިފައި ބަސްތަކެއް ނެތްކަން އެނގެންނެއެވެ.

22. ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު އުފުލުމަކީ ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ. ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ ހެކިއެއް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ދައުވާ ސާބިތު އުފުލުމުން ނުނިކެއެވެ. އެކަމުގެ ސާބިތުކުރުމަށް ހުރި ހެކިބަސްތަކުން ކުރި ހިތްހަމަޖެހުން ދައުވާކުރާ ފަރާތުގައި ކުރާ ދައުވާ ކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ. އަދި ދައުވާއާއެކުގައި އެއް ޝައްކު އަރައި ކުރިމަތިވެދާނެ ދަލީލު ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލާނީ ފަރާތަކުން އެ ދަޢުވާގެ ކުރާ ފަރާތެވެ.

23. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، [illegible] ތެރެއިން [illegible] [illegible] [illegible] އެފަރާތަށް ނޭނގޭ ކަމަށް ބުނެ ޓްރައިބިއުނަލްގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކަށް ޓްރައިބިއުނަލުން [illegible] އެކަން [illegible] ފަރާތުން ސާފުކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި ތަފްސީލީ ގޮތެއްގައި [illegible] [illegible] [illegible] ބުނާ ސަބަބުވެސް ޓްރައިބިއުނަލުގައި ސާފުކޮށްދީފައިވެއެވެ. ދެންވެސް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ނަމަވެސް ދެން އެފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭ ކަމަކީ އެފަރާތުން ގަންނަ މުދަލުގެ އަދަދާއި އެއްވަރަށް އެ މުދާ [illegible] ކަމަށް ބުނާ ބުނުމާއި، ގަންނަ މުދަލުގެ އަދަދާއި އެއްވަރަށް ސްޓޮކްގައި މުދާ ނުހުންނަނީ [illegible]. ނަމަވެސް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] އެއްވެސް ވާހަކަތައް ދައްކާފައިނުވެއެވެ. އަދި މީހާގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިނުވާއެވެ.

24. ދަށު ކޯޓުން ނިންމާ މައްސަލައެއް ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލަކުން ނިންމާ މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހައިކޯޓަށް [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު[4]ގެ 43 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެ މާއްދާ ބުނާގޮތުން ދަށު ކޯޓުން ނިންމާ މައްސަލަތައް ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ނިންމާ މައްސަލަތައް އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެއީ:

(1) އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ [illegible] ނުވަތަ ނިންމުން [illegible] ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible].

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010

(2) ޙުކުމުގެ ނުވަތަ ހިންގުމުގެ ކުރިއަށް އަދި އިޖުރާއަތެއްގައި ހިމެނުނު އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުންކުރެ ބާވަތެއްގެ [illegible] ސަބަބަކުން ޙުކުމަށް ނުވަތަ ހިންގުމަށް އަސަރުކޮށުވި އިޖުރާއަތަކަށް [illegible] އިޖުރާއަތެއް ކަމުގައިވުން [illegible].

25. ސުޕްރީމްކޯޓުން ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށްޓަކައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][5] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]:

"[illegible] ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާއިން [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާއިން [illegible] [illegible] [illegible]."

[illegible]. [illegible].

26. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]

---

[5] ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-L/91

މާނަކުރުމުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނު ތަޠުބީޤުކުރުމުގައި ގޯހެއް ހަދާފައިވާ ކަމުގެ [illegible] ޤާނޫނީ ބަހުސެއް މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ބުނެދެވިފައިނުވެއެވެ. ހަމައެއާއެކު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު[6]ގެ 43 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ އެހެން އިތުރުކަމެއްވެސް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައި ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

27. ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ އިސްތިއުނާފުގެ އޮޅިގަނޑު ބިނާކުރެވޭ ބިންގަލަށް ބަޔާންކޮށްދެވިފައިވާ ނުކުތާތަކެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނެއެވެ. އެހެންކަމުން ބުނެވިދިޔަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައިގެން އެ ނުކުތާތަކާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ފަދަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތީ، ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތަށް މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފީ މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގެން [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާ މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަރީފުގެ ރައުޔު:

28. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު [illegible] އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު [illegible] މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު:

29. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު [illegible] އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަންދުކުރުން

30. މި ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ޙުކުމް ކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެގޮތުން

---

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010

އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[7] އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރީއަށް ހުށަހަޅާފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ހުކުމް ތަންފީޒުކުރުން ފަސްކުރުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރީއަށް ހުށަހަޅާފައިނުވާނަމަ ހުކުމް ތަންފީޒުކުރެވިދާނެއެވެ.[8] އެހެންނަމަވެސް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހުއްދައާއެކު އިތުރު ފުރުޞަތެއް އިސްތިއުނާފުވެސް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[9]

ހުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކޮށްދެވިފައިވާ ސަބަބުތަކަށް ބިނާކޮށް، ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު TAT-CA-G/2019/016 މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުމުގެ، އެއްބަސްވުން، ފަރާތް / ބަދަލު، އިންޓްރިމް ޖެނެރަލް ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާ މެދުގައި ބަލާފައިވާ ގޮތުން، މި އިސްތިއުނާފު ދަށުން ފަރާތް ތަކަށް ގެއްލުން ދިނުމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކޮށް މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ތިން ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިރާ މުޙައްމަދު

---

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)